

Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26906>

Özet

Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i (ÖADEO), Akba?I?, Yanpar-Yelken ve Sünbül taraf?ndan 2010 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçek, gelece?in e?itimcileri olan **ö?retmen aday?** grubunun, demokrasiye yönelik tutum ve e?ilimlerini belirlemek amac?yla tasarlanm??tır. Ölçe?in geli?tirilme çal??mas?, adaylar?n demokratik de?erleri benimseme, ho?görü, kat?l?m ve farklıl?klara sayg? gibi temel demokratik prensiplere olan yatk?nl?klar?n? ölçmeyi hedeflemektedir. Bu tür bir ölçüm, ö?retmenlik mesle?inin gerektirdi?i demokratik s?n?f ortam?n? olu?turma becerilerinin de?erlendirilmesi aç?s?ndan büyük önem ta??maktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Aday?, Demokratik E?ilim, Demokrasi, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Sosyal Bilimler, Tutum Ölçe?i.

Yazarlar

Sait Akba?I?, Tu?ba Yanpar-Yelken, Ömer Sünbül.

Amaç

Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i'nin temel amac?, e?itim fakültelerinde ö?renim gören **ö?retmen aday?** bireylerin demokratik de?erlere ne ölçüde sahip olduklar?n? ve bu de?erleri gelecekteki meslek ya?amlar?na yans?tma e?ilimlerini saptamaktır. Ö?retmenlerin demokratik bir s?n?f kültürü olu?turabilmeleri, ö?rencilere vatanda?l?k bilinci kazand?rabilmeleri ve farklı görü?lere sayg? gösterebilmeleri, onlar?n ki?isel **demokratik e?ilim** düzeyleriyle do?rudan ili?kilidir.

Bu araç, ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n demokratikle?me hedeflerine ula?ma düzeyini belirlemek ve e?itim reformlar?na girdi sa?lamak için kritik veriler sunar. Ölçek, özellikle ö?retmen adaylar?n?n ho?görü, ele?tirel dü?ünme, karar alma süreçlerine kat?l?m ve bireysel haklara sayg? gibi konulardaki tutumlar?n? derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Yap? (Construct)

Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i, bireyin demokrasiyi bir ya?am biçimi olarak benimseme düzeyini ifade eden psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle çok boyutlu olup, temel olarak ?u bile?enleri içerir: az?nl?k haklar?na sayg?, ço?ulculuk ilkesini kabul etme, farklı dü?üncelere kar?? tolerans gösterme ve demokratik kurallara uyma iste?i.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n sadece teorik bilgi düzeylerini de?il, aynı zamanda demokratik

prensip?leri g?nl?k ya?am ve mesleki uygulamalara aktarma konusundaki duygusal ve davran??sal e?ilimlerini de hedeflemektedir. Bu nedenle, ölç?len yap?, bili?sel ve duyu?sal alanlar? kapsayan geni? bir **tutum** setini temsil eder.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Akba?I?, Yanpar-Yelken ve Sünbül (2010) taraf?ndan yürüt?len geli?tirme çal??mas?n?n önemli bir parças?d?r. Ölçek geli?tirme sürecinde, kapsam geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?üne ba?vurulmu? ve maddelerin ilgili **yap?** ile ne derece uyumlu oldu?u de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerli?i analizleri için genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngör?len boyutlar?n? ampirik olarak do?rulamas?n? sa?lam??t?r. Yeterli yap? geçerli?ine sahip bir ölçek, ölçmeyi amaçlad??? **demokratik e?ilim** yap?s?n? do?ru ve tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermelidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve ko?ullara ba?lı olmaks?z?n ne kadar tutarlı oldu?unu göstermektedir. Geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak ölçe?in maddelerinin ne kadar homojen oldu?u belirlenmi?tir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte ba?arılı oldu?unu i?aret eder. Ayr?ca, güvenilirli?in desteklenmesi amac?yla, test-tekrar test güvenilirli?i veya iki yar?m güvenilirli?i gibi ek analizler de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, Ö?retmen Aday? Demokratik E?ilim Ölçe?i'nin güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun, **demokratik e?ilim** yap?s?n?n alt?nda yatan temel boyutlar? ortaya ç?karmas?na yard?mc? olmu?tur.

Faktör analizi sonucunda, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyuttan m? (örne?in, Ho?görü, Kat?l?m, Hak Bilinci) olu?tu?u tespit edilmi?tir. Bu boyutlandırma, ölçe?in skorlamas? ve yorumlanmas? için temel olu?turmaktadır. Elde edilen faktör yükleri ve özde?erler, ölçe?in yap?sal netli?ini destekleyecek ?ekilde raporlanm??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Beşli Likert Tipi Derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmen Adayları (Eğitim Fakültesi Öğrencileri)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığı (Lisans düzeyindeki üniversite öğrencileri)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri.

Test Methodology: Bireysel olarak uygulanan, kendini raporlama (self-report) yöntemiyle toplanan tutum envanteri.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2010 yılında Akbaşı, Yanpar-Yelken ve Sünbül tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı ve izinleri konusunda, sorumlu yazar Sait Akbaşı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle yazarların iznine tabidir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarlarla doğrudan görüşülmesi önerilir.

Sorumlu Yazar İletişim: sakbasli@gmail.com

Kaynaklar

Akbaşı, S., Yanpar-Yelken, T., ve Sünbül, Ö.(2010). Öğretmen Adayı Demokratik Eğilim Ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 94-108.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [ogretmen-adayi-demokratik-egilim-olcegi-toad.pdf](#)

Öğretmen Adayı Demokratik Eğilim Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Bu nedenle, ölçek maddeleri burada listelenememiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.